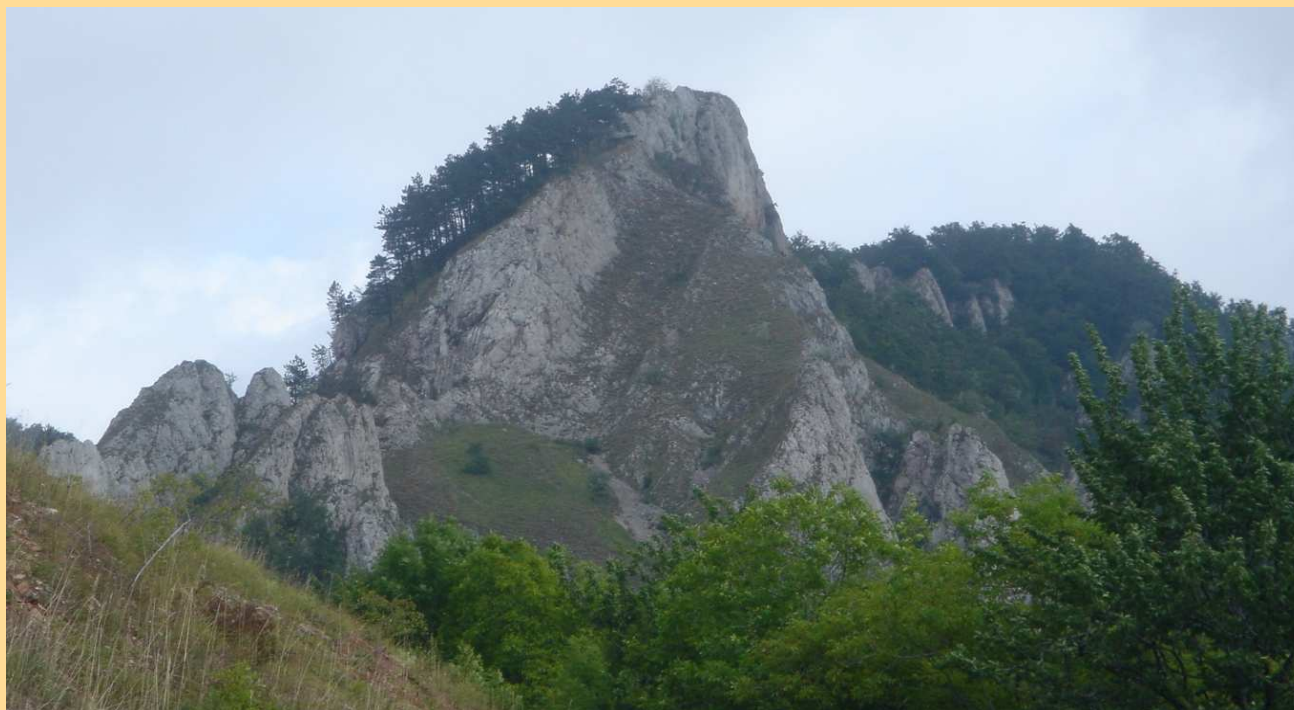

Rekreačný potenciál pre statickú a dynamickú rekreáciu v Chránenej krajinnej oblasti Biele Karpaty

Dagmar Sláviková

Rekreácia a ochrana prírody

5. – 6. máj 2010

Ústav tvorby a ochrany krajiny LDF MZLU v Brně

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

Rekreačný potenciál krajiny

Potenciál krajiny – schopnosť krajiny poskytovať podmienky a plniť funkcie s cieľom uspokojovať potreby spoločnosti

Rekreačný potenciál krajiny – prírodne atraktívne prvky územia, ktoré ho robia lákavejším pre návštevu, alebo pobyt počas obdobia relaxu a krajina disponuje podmienkami pre rekreačno-športové aktivity

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

- geomorfologická oblasť Slovensko – moravské Karpaty, celok Biele Karpaty
- centrálny pieskovcový chrbát smeru JZ – SV, dĺžka 80 km, šírka 11 km
- JV predhorie – bradlové pásмо z odolných jurských vápencov: skalné steny, sutinové kužele, skalné mosty, komplexy bizarných útvarov

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

- lesné spoločenstvá pokrývajú 65 % plochy
- centrálné rozšírenie terestrických orchideí – vstavačovitých v bývalom Československu, aj v strednej Európe (60 a viac rastlinných druhov na 1 m²)
- bohatý zdroj genofondu starých ovocných sort, kazetový systém lúk
- typická ľudová architektúra

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – kopanice

- kopaničiarska oblasť Bielych Karpát a Myjavskej pahorkatiny
- kopanice – rozptýlené osady až usadlosti v extraviláne k.ú. centrálnej obce
- pôvodná poľnohospodárska funkcia zaniká
- aktuálna funkcia je rekreačná chalupárska

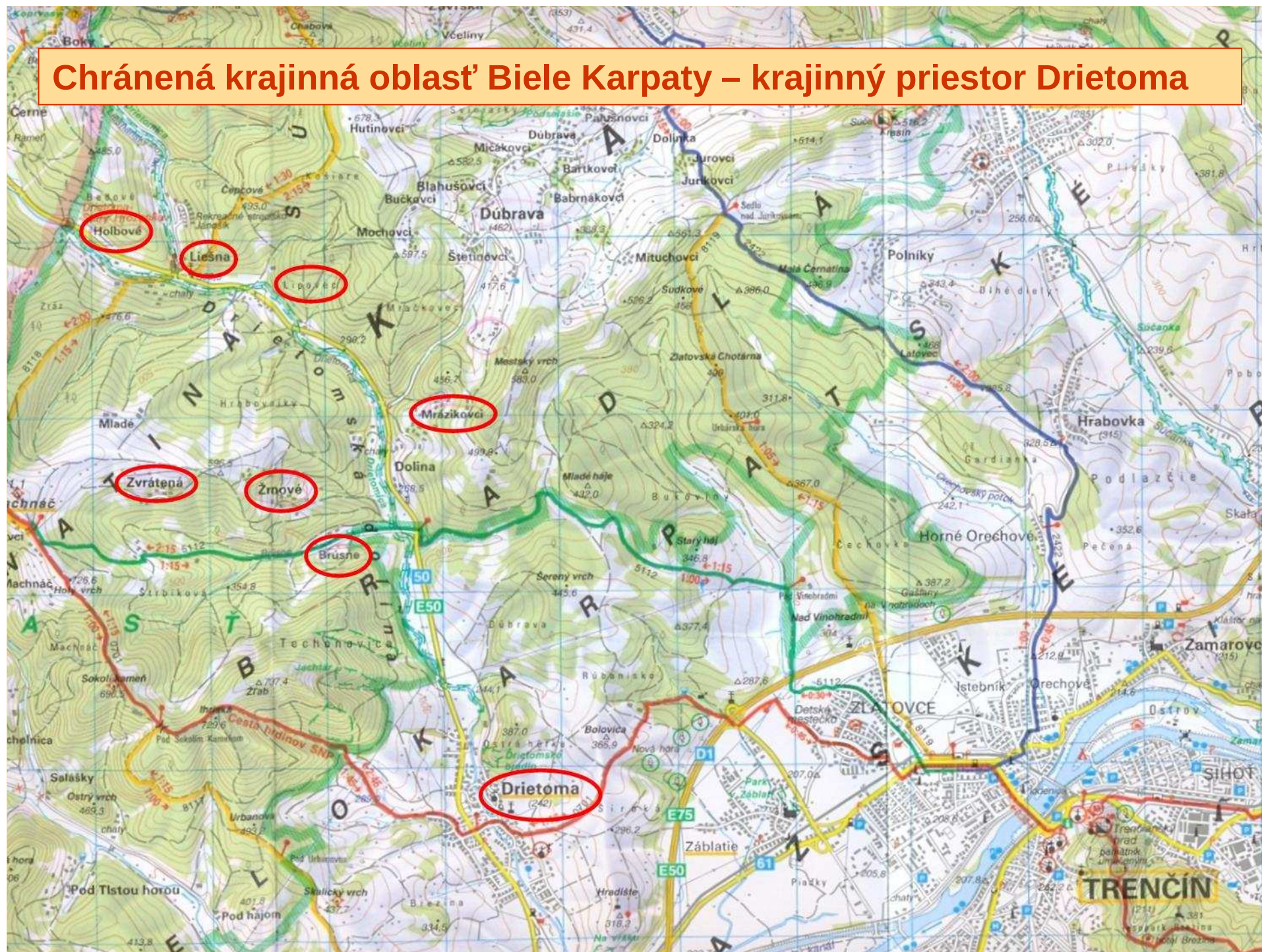

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Drietoma

- v JZ časti Bielych Karpát na flyšovom podloží, osou je potok Drietomica
- reliéf má charakter vrchovín až hornatín (Machnáč 771 m n.m.)
- lesnatosť krajinného priestoru je 65 %, trvalé trávne porasty vrátane kopaničiarskych osád a usadlostí zaberajú 30,5%
- kopaničiarske lokality:
Brúsne, Žrnové,
Zvrátená, Holbové,
Liešna, Lipovec

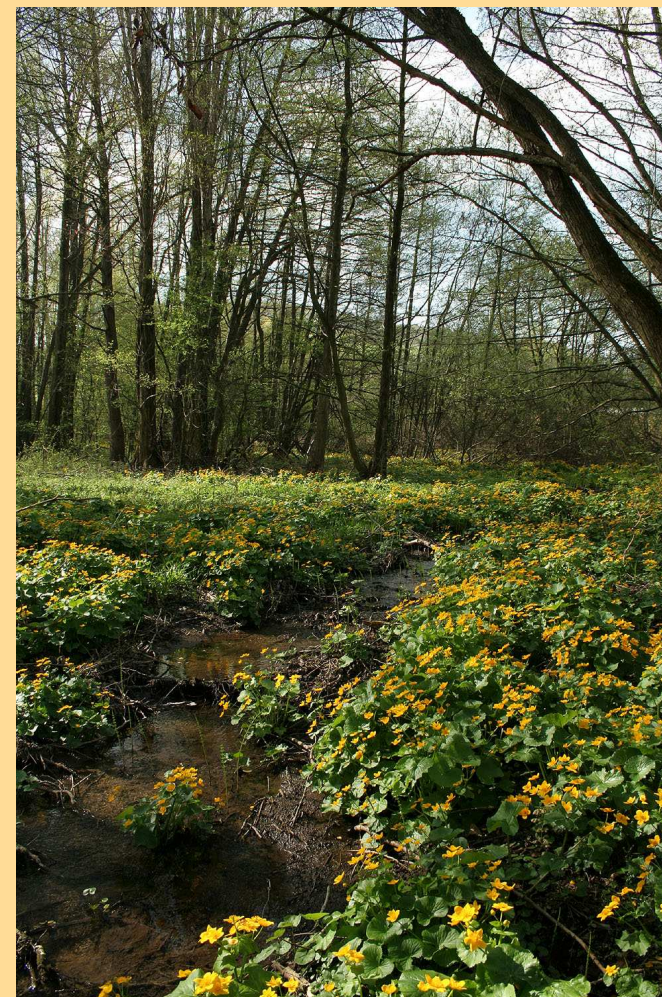
Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Drietoma

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

- KP Drietoma - maloplošné chránené územia

- Prírodná rezervácia Jachtár (31,67 ha), lesné porasty s bohatým výskytom vstavačovitých druhov rastlín a ohrozených druhov teplomilného hmyzu (vyhlásená v r. 1997)
- Prírodná pamiatka Drietomica (15,72 ha) zachovaný podhorský tok s bohatými brehovými porastami a vodnými spoločenstvami (vyhlásená v r. 1997)

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty

- KP Drietoma - stav využívania

- v dôsledku absencie využívania lúk, pasienkov, ovocných sádov pokračuje sukcesný proces, ohrozená je biodiverzita
- chalupári využívajú a upravujú okolie rekreačných objektov
- technický stav a estetický vzhľad majú rôznu úroveň

Hodnotenie technického stavu a estetického vzhľadu

Hodnotenie technického stavu škálou 1-4

- 1 – objekty vo výbornom stave, nové, obnovené alebo udržiavané**
- 2 – objekty v dobrom technickom stave s nutnosťou menších opráv, vyžadujúce obnovu náterov vonkajších stien**
- 3 – objekty vyžadujúce opravy väčšieho rozsahu, výmeny krytiny, okien, dverí, opravy stien, omietok, komínov**
- 4 – veľmi poškodené objekty, často s rozpadnutými krovmi, stenami, objekty v dezolátnom stave.**

Hodnotenie estetického vzhľadu škálou A-D

- A – objekty architektonicky veľmi dobre pôsobiace, s vhodnými proporciami, jednoduché tvary s prírodnou materiálovou skladbou, vhodne zakomponované do terénu a charakteru prostredia**
- B – objekty, ktoré pôsobia dobrým dojmom, ktoré korešpondujú s prostredím, ale majú menšie estetické nedostatky**
- C – objekty s nevhodným estetickým stvárnením (prezdobené priečelia, umelé materiály, gýčové doplnky), s nesprávnym proporčným riešením, nevzhľadné budy a „prílepky“**
- D – rušivo pôsobiace zdevastované objekty.**

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty - KP Drietoma - stav využívania

- z hodnotených 204 chalúp a chát má takmer polovica (44,6 %) dobrý technický stav s nutnosťou menších opráv
- esteticky dobrým dojmom, s menšími nedostatkami pôsobí 55,9% objektov, prevažne korešpondujú s okolím
- takmer 20% objektov vyžaduje opravy väčšieho rozsahu, 11 % sú objekty s nevhodným estetickým stvárnením, gýčovými doplnkami a bez zachovania proporcií objektu

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Horná Súča – časť Vlčí vrch

- SV od krajinného priestoru Drietoma na ploche 900 ha
- členitý reliéf na flyši v nadmorskej výške 300 – 700 m
- minimálna lesnatosť, sceľovaním pozemkov a likvidáciou NDV sa vytvorili podmienky pre silné až veľmi silné ohrozenie vodnou eróziou

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Horná Súča- časť Vlčí vrch

Prírodná rezervácia Hornozávrská mokrad' (1,5 ha), rozsiahle pramenisko na flyši so zachovanými močiarnymi spoločenstvami (vyhlásená v r. 1988)

Prírodná pamiatka Včelíny (1,29 ha), lúka využívaná ako pasienok s nenáročnými trávnyimi spoločenstvami na odvápnených pieskovcoch s množstvom nitrofóbnych druhov (vstavačovec obyčajný, vstavačovec bazový) – vyhlásená v r. 1990

Prírodná pamiatka Podsalašie (14,8 ha) významná mykologická lokalita podmienená geologickými a geomorfologickými pomermi (vyhlásená v r. 1977)

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Horná Súča – časť Vlčí vrch

- chalupárenie je sústredené na kopanice: Dúbrava, Závrská, Trnávka, Krásny Dub, Vlčí vrch
- takmer 30 % z pôvodných obývaných domov slúži ako chalupy
- chalupári nie vždy rešpektujú pôvodnú ľudovú architektúru a ohrozujú jej zachovanie

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – krajinný priestor Horná Súča

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – dynamická rekreácia – turistika

Turistika – činnosti súvisiace s aktívnym pohybom, so športovým, rekreačným, poznávacím cieľom

CHKO Biele Karpaty – dolinou Drietomica vedie trasa značená zelenou a žltou turistickou značkou, žltá trasa slúži súčasne aj ako lyžiarska bežecká

CHKO Biele Karpaty – KP Vlčí vrch je využívaný po línii žltej a modrej turistickej značky pre letnú turistiku, v zime pre bežecké lyžovanie

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – súčasná krajinná štruktúra

Krajinný priestor Drietoma – mozaikovitú striedanie lesných komplexov s lúkami, pasienkami, ornou pôdou, NDV lemuje štrukturálne prvky krajiny, ekologická stabilita KP je vysoká.

Krajinný priestor Vlčí vrch – štrukturálne prvky krajiny sú rozsiahle monobloky ornej pôdy, lúčne priestory bez NDV, lesné porasty sú na minimálnej ploche, ekologická stabilita KP je nízka.

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – kopanice – vízia do budúcnosti

- bielokarpatské kopanice majú potenciál pre chalupársku rekreáciu, aj pre turistiku
- je predpoklad, že statická aj dynamická rekreácia sa môže rozvíjať v súlade s princípmi ochrany územia
- manažovaním starostlivosti o chránenú krajinu, optimálnym využívaním územia podporiť zachovanie biologickej diverzity

Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty – kopanice – vízia do budúcnosti

- **zvýšiť ekologickú stabilitu
vytvorením segmentov ÚSES**
- **rozvoj môžu iniciovať aj
realizovať aj mikroregióny formou
získania podporných finančných
zdrojov**
- **bolo by vhodné spracovať
štatúty rekreačných osád, aby sa
mohlo koordinovať udržanie
pôvodnej architektúry, aby sa
zachovala tradícia folklóru**

Ďakujem za pozornosť